

Ny nämndstruktur Region Gotland

Ny nämndstruktur Region Gotland

Innehåll

1 Inledning	2
2 Workshoppar	2
3 Förslag till ny nämndstruktur	2
3.1 Kulturfrågor	2
3.2 Utbildningsfrågor	3
3.3 Utvecklingsfrågor	4
3.4 Arbetsmarknadsinsatser	4
4 Sammanfattning av förslaget	4
4.1 Nuvarande struktur	4
4.2 Förslag på ny struktur	5
5. Storlek på nämnderna	5
6 Ekonomiska konsekvenser	6

1 Inledning

För att utvärdera nuvarande nämndstruktur och titta på möjligheterna att skapa en ny nämndstruktur efter valet hösten 2026 har Regiondirektören fått i uppdrag att ta fram förslag på ny nämndstruktur. Uppdraget har genomförts med hjälp av faktainsamling kring hur andra regioner och kommuner har valt att organisera sig och genom flera workshoppar. Medverkande på dessa workshoppar har varit representanter från samtliga partier i regionfullmäktige samt några utvalda tjänstepersoner. Samtliga workshoppar har letts av en extern moderator från Science Park Gotland.

2 Workshoppar

Under hösten 2025 och våren 2026 genomfördes tre stycken workshoppar med syftet att utifrån befintlig nämndstruktur ta fram förslag på möjliga förändringar. Vid workshopparna har deltagarna bland annat fått möjlighet att peka på för- och nackdelar med de nämnder, beredningar och utskott som Region Gotland har idag. De har även fått möjlighet att peka ut möjliga tänkbara förändringar mot dagens struktur.

Till dessa workshoppar presenterades ett PM - *Nämndstruktur Region Gotland* – som innehöll en sammanställning av nämndstrukturen för samtliga 21 regioner i Sverige och för 20 utvalda kommuner (inklusive Gotland) med liknande befolkningsmängd som Gotland.

Vidare beskrevs i PM:et olika alternativ att organisera, kulturfrågor, utbildningsfrågor, utvecklingsfrågor, servicefrågor och arbetsmarknadsfrågor samt fördelar och nackdelar med de olika organisationsalternativen.

Värt att notera är att det enligt kommunlagen i varje kommun alltid måste finnas en kommunstyrelse, en valnämnd, en överförmyndarnämnd och en krisledningsnämnd. Övriga nämnder är frivilliga och inrättas efter behov.

3 Förslag till ny nämndstruktur

En av utgångspunkterna i det förslag till ny nämndstruktur som presenteras nedan är att skapa bättre möjligheter för regionstyrelsen att ta ett övergripande ansvar för styrning, ledning, samordning och uppföljning av regionkoncernen i sin helhet. Ett stort operativt ansvar i olika frågor riskerar att ta uppmärksamhet från det övergripande ansvaret. När förslaget har tagits fram har även hänsyn tagits till Region Gotlands ekonomiska situation.

3.1 Kulturfrågor

Idag är återfinns ansvaret för kulturfrågorna både inom regionstyrelseförvaltningen och inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen. För att skapa ett samlat ansvar för Region Gotlands kulturfrågor och samtidigt avlasta regionstyrelsen, föreslås att nuvarande kultur- och fritidsberedning under regionstyrelsen avvecklas och att det i stället inrättas en Kultur- och fritidsnämnd. Samtidigt föreslås att ansvaret för både kulturskolan och fritidsgårdarna flyttas från barn- och utbildningsnämnden till den nya kultur- och fritidsnämnden. Denna förändring skulle innebära bland annat:

- Tydligare politiskt ansvar. En egen nämnd gör att kultur- och fritidsfrågorna får ett tydligt politiskt hem. Regionstyrelsen kan då fokusera mer på strategisk styrning, ekonomi och övergripande utvecklingsfrågor.

- Större politiskt fokus på kultur och fritid. En egen nämnd skapar mer politisk uppmärksamhet och prioritering, vilken kan leda till bland annat mer utveckling av kulturpolitik, bättre stöd till föreningsliv, starkare satsningar på ungas fritid och bättre samordning mellan kultur, idrott och ungdomsverksamhet
- Bättre helhet kring barn och unga. Om kulturskolan och fritidsgårdarna hamnar i samma nämnd som övriga kultur- och fritidsverksamheter kan man skapa en mer sammanhållen fritids- och kulturmiljö för unga. Exempelvis samarbete mellan kulturskolan och fritidsgårdar, fler kreativa mötesplatser, kultur som del av ungdomsverksamhet. Detta kan bidra till ökad inkludering, bättre folkhälsa, minskat utanförskap
- Avlastning av regionstyrelsen. Regionstyrelsen hanterar redan ekonomi, regional utveckling, stora strategiska frågor, krisberedskap, näringsliv och exploateringsfrågor m.m. Att flytta kultur- och fritidsfrågor kan minska mängden operativa ärenden.

3.2 Utbildningsfrågor

För att skapa möjligheten för ett politiskt forum att få ett samlat helhetsansvar för all utbildning från förskola till gymnasium och folkhögskola, föreslås att det i stället för dagens två utbildningsnämnder, barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, inrättas en utbildningsnämnd.

Eftersom det samtidigt som det föreslås bildas en utbildningsnämnd även föreslås att skapas en kultur- och fritidsnämnd innebär det att det ansvar som idag finns inom barn- och utbildningsnämnden avseenden kulturskolan och fritidsgårdarna samtidigt flyttas till den föreslagna kultur- och fritidsnämnden. Förslaget innebär vidare att det skapas ett näringslivs- och utvecklingsutskott med ett samlat ansvar för övergripande kommunala utvecklingsfrågor, regionala utvecklingsfrågor och även näringslivs- och arbetsmarknadsinsatser. Se 3.3 nedan. Därav föreslås att ansvaret för arbetsmarknadsinsatser flyttas från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden till det nya näringslivs- och utvecklingsutskottet.

Denna förändring skulle innebära bland annat:

- En sammanhållen utbildningskedja. En stor fördel är att hela utbildningssystemet hamnar i samma politiska styrning. Det skapar en helhetssyn och tydligare kedja – förskola, grundskola, gymnasium, vuxenutbildning vilket kan ge bättre övergångar mellan skolformer, bättre långsiktig kompetensförsörjning och bättre strategisk planering för en ö-region som Gotland, där elevunderlagen är små och arbetsmarknaden lokal.
- Mindre organisatoriska stuprör. Två nämnder skulle kunna leda till att frågor *“fastnar mellan stolarna”*. Exempelvis övergången mellan grundskola och gymnasium, studie- och yrkesvägledning, elever som riskerar avhopp och samverkan kring särskilt stöd. En gemensam nämnd kan göra det lättare att styra insatser genom hela systemet.
- Effektivare politisk styrning. En sammanslagning kan ge färre politiska möten, färre administrativa processer och mindre dubbelarbete i tjänstemannaorganisationen. Det kan också frigöra resurser till verksamhet i stället för administration.
- Starkare strategisk styrning En större utbildningsnämnd kan arbeta mer strategiskt med frågor som kompetensförsörjning på Gotland, kopplingen mellan gymnasium

och arbetsmarknad, livslångt lärande och dimensionering av utbildningar. Det kan också stärka Gotlands långsiktiga utveckling.

3.3 Utvecklingsfrågor

Idag är regionstyrelsen ansvarig för de regionala utvecklingsfrågorna och har också ett utskott för dessa frågor – regionalt utvecklingsutskott. Det regionala utvecklingsutskottet har emellertid inte ansvar för samordningen av de kommunala utvecklingsfrågorna.

I alla andra län i Sverige finns både en region och kommuner. Regionerna ansvarar för de regionala utvecklingsfrågorna och kommunerna ansvarar för de kommunala utvecklingsfrågorna. På Gotland är det annorlunda. Region Gotland ansvarar både för de regionala utvecklingsfrågorna och de kommunala utvecklingsfrågorna.

För att skapa möjlighet att samordna de regionala utvecklingsfrågorna med de övergripande kommunala utvecklingsfrågorna och skapa ett politiskt forum som har möjlighet att leda, styra och samordna det regionala utvecklingsansvaret med de övergripande kommunala utvecklingsansvaret föreslås att nytt forum inrättas. Detta forum föreslås ha ett övergripande ansvar för både regionala och övergripande kommunala utvecklingsfrågor inklusive näringslivs- och tillväxtfrågor och arbetsmarknadsinsatser.

För att avlasta Regionstyrelsen hade det varit naturligt att här föreslå en helt ny nämnd. Men mot bakgrund av Region Gotlands ekonomiska situation föreslås i stället att det nuvarande regionala utvecklingsutskottet avvecklas och att ett nytt utskott till regionstyrelsen inrättas – näringslivs- och utvecklingsutskott - med fokus på att leda, styra, utveckla och samordna övergripande kommunala utvecklingsfrågor och regionala utvecklingsfrågor liksom näringslivs- och tillväxtfrågor och arbetsmarknadsinsatser. Vidare föreslås att arbetet inom det nya utskottet ska följas upp och utvärderas våren 2029 med fokus bland annat på om detta ska vara ett utskott till regionstyrelsen eller om det ska bildas en helt egen nämnd för detta arbete.

3.4 Arbetsmarknadsinsatser

Idag återfinns ansvaret för arbetsmarknadsinsatser inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Arbetsmarknadsinsatserna är starkt kopplade till näringslivsfrågorna. I och med förslaget att bilda ett näringslivs- och utvecklingsutskott föreslås därför dessa frågor flyttas från nuvarande gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden till det nya näringslivs- och utvecklingsutskottet.

4 Sammanfattning av förslaget

4.1 Nuvarande struktur

Region Gotland har under innevarande mandatperiod följande nämnder, utskott och beredningar:

- Regionstyrelse
- Barn- och utbildningsnämnd
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd
- Socialnämnd
- Hälso- och sjukvårdsnämnd

- Teknisk nämnd
- Miljö- och byggnämnd
- Kultur- och fritidsberedning
- Regionalt utvecklingsutskott
- Krisledningsnämnd
- Överförmyndarnämnd
- Patientnämnd
- Valnämnd

4.2 Förslag på ny struktur

Ovanstående förslag innebär att det under kommande mandatperiod skulle finnas följande nämnder, utskott och beredningar.

- Regionstyrelse
- Utbildningsnämnd
- Socialnämnd
- Hälso- och sjukvårdsnämnd
- Teknisk nämnd
- Miljö- och byggnämnd
- Kultur- och fritidstidsnämnd
- Näringslivs- och utvecklingsutskott
- Överförmyndarnämnd
- Patientnämnd
- Valnämnd

5. Storlek på nämnderna

Under den sista workshopen diskuterades hur många ledamöter de ska finnas i varje nämnd och utskott. Följande antal ledamöter i de olika nämnderna föreslogs.

Forum	Ny nämndstruktur antal ledamöter	Dagens struktur – antal ledamöter
Regionstyrelse	15	15
Utbildningsnämnd	13	GVN 11 BUN 13
Socialnämnd	13	13
Hälso- och sjukvårdsnämnd	13	13
Teknisk nämnd	13	13
Miljö och byggnämnd	13	13
Kultur- och fritidsnämnd	13	KFB 9
Krisledningsnämnd	7	7
Näringslivs- och utvecklingsutskott	13	REGU 7
Överförmyndarnämnd	3	3
Patientnämnd	3	3
Valnämnd	7	7

6 Ekonomiska konsekvenser

Komplettering av ekonomiska konsekvenser av förslaget avseende exempelvis antalet ledamöter görs till regionstyrelsens sammanträde 1 september 2026.

UTKAST